

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. Верховна Рада України. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. (дата звернення: 21.10.2020).
2. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. Дата оновлення: 24.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 25.02.2021).
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року "Про Стратегію національної безпеки України": Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 25.02.2021).
4. Правоохоронні органи на захисті економічної безпеки України: адміністративно-правовий аспект: монографія / Ю.В. Гаруст, В.І. Мельник. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2019. 256 с.
5. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII Дата оновлення: 10.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 21.02.2021).
6. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-XII Дата оновлення: 24.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12> (дата звернення: 24.02.2021).
7. Положення про Службу судової охорони, затверджене рішенням Вищої ради правосуддя від 04.04.2019 № 1051/0/15-19. Дата оновлення: 03.12.2019. URL: <http://www.vru.gov.ua/act/18007> (дата звернення: 21.01.2021).
8. Спільний наказ Державної судової адміністрації, Служби судової охорони, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України «Про затвердження Порядку взаємодії Служби судової охорони з Національною поліцією України, Національною гвардією України, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Службою безпеки України» від 27 лютого 2020 року № 96/112/194/60.

Костянтин Бахчев,

декан факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

АДМІНІСТРУВАННЯ СИЛ ТА ЗАСОБІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Вже не перший рік Україна перебуває у стані безпосередньої загрози національній безпеці. Проте лише у 2018 році прийнято Закон України «Про національну безпеку України» [1], у 2020 році прийнято рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію національної безпеки України», а проєкт Концепції забезпечення національної стійкості дотепер перебуває на опрацюванні членами міжвідомчої робочої групи з питань розбудови національної системи стійкості.

Активізація діяльності керівних структур державних органів, акумулювання наявних сил та засобів для досягнення поставленої мети являється необхідним елементом забезпечення національної безпеки України на належному рівні. Для реалізації на практиці ефективних методик адміністрування варто звернутися до теорії та виділити ключові компоненти явища, яке ми аналізуємо.

Для повного розуміння змісту досліджуваних питань варто наголосити на змісті поняття національної безпеки України, який визначений у Законі України «Про національну безпеку України». Відповідно до Закону національна безпека України – це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз [1]. Отже, можна зробити висновок, що адміністрування сил та засобів національної безпеки – це діяльність уповноважених суб'єктів, метою якої є захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз.

З огляду на аналіз норм чинного законодавства у сфері національної безпеки, теорію адміністрування та практику її реалізації в Україні нами виділені наступні особливості ад-

міністрування сил та засобів національної безпеки:

1. Відповідно до норм Конституції України та Закону України «Про національну безпеку України» основний **суб'єкт адміністрування сил та засобів національної безпеки** – це Президент України, який наділений відповідними повноваженнями [1; 3]. Поряд з Президентом України інші суб'єкти адміністрування здійснюють свою діяльність у рамках визначеної законодавством компетенції. Такими суб'єктами адміністрування є: Рада національної безпеки і оборони України; Міністерство оборони України; Міністерство внутрішніх справ України; Служба безпеки України; розвідувальні органи України; Управління державної охорони України; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України; Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику, а також інші спеціально утворені Президентом України органи. Відмежування компетенції кожного з цих органів відбувається на законодавчому рівні, а в комплексі ці органи забезпечують національну безпеку держави шляхом застосування методик адміністрування.

2. **Об'єкт адміністрування національної безпеки** складають сили та засоби забезпечення національної безпеки держави. Сили – це підпорядковані суб'єктам адміністрування органи та підрозділи, які виконують визначені нормативно-правовими актами завдання та визначені суб'єктами адміністрування заходи. Засоби – це технічні, програмні, лінгвістичні, правові, організаційні засоби, засоби, у тому числі телекомунікаційні джерела, що використовують під час адміністрування національної безпеки для збирання, формування, обробки, передавання та прийняття інформації про стан національної безпеки та заходах щодо її підтримання.

3. **Зміст адміністрування сил та засобів національної безпеки.**

✓ **Відносини координації.** Так, наприклад, відповідно до частини 2 статті 14 Закону України «Про національну безпеку України» в умовах воєнного або надзвичайного стану, в особливий період, а також у разі виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України, Рада національної безпеки і оборони України координує діяльність органів виконавчої влади, розглядає пропозиції щодо застосування відповідно до закону спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів [1]. Норма прямо вказує на координаційні відносини у сфері національної безпеки.

✓ **Відносини субординації.** Так, відповідно до частини 8 статті 15 Закону України «Про національну безпеку України» Міністр оборони України здійснює керівництво Міністерством оборони України, військово-політичне і адміністративне керівництво Збройними Силами України безпосередньо та через першого заступника Міністра оборони України, заступників Міністра оборони України, а також через Головнокомандувача Збройних Сил України [1]. У нормі чітко можна побачити субординаційні відносини підпорядкування під час адміністрування у сфері національної безпеки.

✓ **Внутрішні відносини.** Зокрема, відповідно до статті 18 Закону України «Про національну безпеку України» Міністерство внутрішніх справ України очолює Міністр внутрішніх справ України, який призначається на посаду Верховною Радою України за поданням Прем'єр-міністра України. Міністр внутрішніх справ України за посадою входить до складу Ради національної безпеки і оборони України [1]. Також прикладом внутрішніх відносин адміністрування сил та засобів національної безпеки є повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику, які визначені у статті 23 Закону України «Про національну безпеку України»: забезпечення оперативних спроможностей сил та засобів сектору безпеки і оборони шляхом постачання нових і модернізації наявних зразків озброєння, військової та спеціальної техніки [1].

✓ **Зовнішні відносини.** Відповідно до статті 18 Закону України «Про національну безпеку України» у мирний час Національна гвардія України входить до складу сил безпеки і виконує правоохоронні функції, а також розвиває спроможності, необхідні для виконання завдань у складі сил оборони. Із введенням воєнного стану Національна гвардія України приводиться в готовність до виконання завдань за призначенням в умовах дії правового режиму воєнного стану, входить до сил оборони, виконує визначені завдання [1]. Тобто безпосередня діяльність щодо забезпечення національної безпеки являється зовнішньою, а всі заходи щодо координації сил та засобів у даній сфері є адмініструванням.

✓ **Комплекс послідовно вчинюваних дій щодо вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень суб'єктами управління.** Тобто в теорії відбувається ототож-

нення адміністрування та прийняття управлінського рішення. Отже, прийняття управлінського рішення у сфері національної безпеки являється адміністрування у цій сфері. Прикладом може бути у даному випадку рішення про призначення на посаду: голова Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України [1]. Варто також наголосити на поетапності процесу адміністрування під час вироблення, прийняття, реалізації управлінського рішення, а також здійснення контролю за його виконанням. Всі дані дії складають зміст адміністрування.

Підсумовуючи виклад матеріалу, вважаємо за потрібне наголосити на важливості обраної тематики дослідження та необхідності в подальшому проведення більш ґрунтовних досліджень у сфері адміністрування сил та засобів національної безпеки. Перспективними напрямками досліджень можуть бути стадії, елементи, принципи, методи, функції адміністрування сил та засобів національної безпеки, а також інші питання, які сприятимуть удосконаленню такого адміністрування.

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>.

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.

3. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Олексій Бочковий,
завідувач навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем превентивної діяльності
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ СТАНУ СУСПІЛЬНОЇ НЕБЕЗПЕКИ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ В УМОВАХ ПЛАНОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Тема незаконного обігу зброї сьогодні надзвичайно актуальна. І це не просто слова для вступу середньостатистичної статті чи дисертаційного дослідження.

Незаконний обіг зброї сьогодні сягнув загрозливих масштабів, про що свідчить кількість вилученої зброї та боєприпасів та звіти щодо «втрачених» одиниць зброї у складах Луганської, Донецької областей та АРК. Не будемо також забувати і про факти незаконного продажу озброєння з військових частин, які інколи намагаються приховати шляхом організації «диверсій» чи пожеж [1].

Останнім же часом тема обігу зброї сколихнула суспільство через стремління законодавця врегулювати, на кінець, законний її обіг шляхом прийняття відповідного нормативно-правового акту [2].

Враховуючи вищевказані аргументи, тематика протидії незаконному обігу зброї стала однією з пріоритетних під час планування науково-дослідної роботи навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Разом з тим, здійснюючи наукові дослідження за вказаною тематикою на замовлення територіальних підрозділів Національної поліції постійно виникає необхідність у вивченні сучасного стану практики та цифрових показників діяльності для обґрунтування чи спростування гіпотез.

Проте детальний та критичний аналіз таких показників діяльності формує суперечливі висновки, що не дає можливості їх оцінювати як взірць, на підставі яких можна оці-